СВАБОДА

Год заснавання 1902
Выходзіць з 1990
Галоўны рэдактар Ігар Гермянчук
Заснавальнік Павел Жук
Наклад 35.170
Адрас рэдакцыі:
220088, Мінск, вул.Іванаўская, 56
Тэл./факс 2 362 441

Серада, 25 чэрвеня 1997 | № 68 | Кошт свабодны

Сем хвілін стыхіі

Трое чалавек загінула і каля 50-ці людзей паранена ў выніку ўрагану, які пранёсся ў панядзелак па Брэсцкай і Мінскай абласцях. Сярод траўміраваных — 6 дзяцей (4 у пасёлку Ратамка Мінскага раёна і 2 у вёсцы Валожынскага раёна). Людзі пацярпелі ад паваленых дрэваў і кавалкаў шыферу, які ляцеў з дахаў.

23 чэрвеня прыкладна з 18:45 да 21 гадзіны над тэрыторыяй Мінскага, Стаўбцоўскага, Капыльскага, Нясвіжскага, Уздзенскага, Клецкага, Валожынскага, Маладзечанскага, Смалявіцкага раёнаў, гарадоў Барысава і Жодзіна Мінскай вобласці пранёсся ураган. Стыхія ішла з Брэсцкай вобласці, дзе яна закранула Ганцавіцкі, Івацэвіцкі, Іванаўскі, Драгічынскі, Ляхавіцкі раёны. Найбольш пацярпелі ў Мінскай вобласці Нясвіжскі, Валожынскі, Стаўбцоўскі і Капыльскі раёны.

Як паведамілі нам у Белгідраметцэнтры, ураган узнік у выніку актыўнага перамяшчэння атмасфернага фронта пры вельмі вільготным паветры. Назіраўся перапад тэмператур ад 16 да 31 градуса цяпла. У зоне стыхійнага бедства ўтварыліся кучавыя воблакі вышынёй да 15—17 кіламетраў, што здараецца над Беларуссю вельмі рэдка. Суправаджалася гэтая з'ява навальніцамі з даждком і градам, а таксама моцным шквальным ветрам. Хуткасць ветра дасягнула ў Ганцавіцкім раёне да 32 метраў у секунду. Найбольшая колькасць ападкаў у гэты час выпала ў Вілейскім раёне (59 міліметраў), што складае амаль месячную норму.

Стыхія знесла дахі з вялікай колькасці дамоў і гаспадарчых аб'ектаў. У Клецкім раёне пацярпела 6 фермаў, у вёсцы Варацішча Стаўбцоўскага раёна знесена да 40% дахаў, у вёсцы Манькаўшчына Валожынскага раёна разбурана 6 дамоў, у Нясвіжскім раёне знесены дах на 50 пабудовах. Былі разваленыя 63 навесы для корму жывёлы, 2 воданапорныя вежы. Ветрам зносіла нават сцены. У вёсцы Рубяжэвічы Стаўбцоўскага раёна дах з аднае хаты знесла на 100 метраў у поле, а іншы дом зрушыла з фундамента. Па сведчаннях жыхароў гэтай вёскі, *«чорная хмара ляцела з неба, як самалёт»*.

Шаленства стыхіі працягвалася хвілін сем. Лісты шыферу лёталі па вуліцах, трапляючы ў людзей і аўтамабілі. Рушыліся дрэвы разам са слупамі электраперадач, якія, зблытаўшыся, завалілі вуліцы і дарогі, спыніўшы рух транспарту. Іх крышыла ветрам, нібы салому. У Ганцавіцкім раёне пацярпела каля 30 вёсак, а ў калгасе «Рассвет» зваліўся бетонны навес, пад якім стаялі камбайны (адну з гэтых машын ужо немагчыма адрамантаваць). У Нясвіжскім раёне разбіты чатыры трактары (кабіну аднаго з іх зрэзала як нажом). У некаторых гарадах спыніліся малочныя і хлебазаводы, а таксама камунальна-ачышчальныя сістэмы.

Інфармацыя пра стыхію ў Брэсцкай вобласці паступіла ў Рэспубліканскі штаб грамадзянскай абароны з вялікім спазненнем (з-за таго, што былі пашкоджаныя лініі сувязі і электраперадач). У Брэсцкай вобласці выведзена са строю да 50% ліній электраперадач. Без электрычнасці засталіся 229 населеных пунктаў.

У Мінскай вобласці ўраган пашкодзіў 15 высакавольтных ліній, 11 ліній на 35 кілават. У Стаўбцоўскім раёне скрушыла 2 кіламетры ліній электраперадач. 1.410 населеных пунктаў у вобласці, а таксама 387 ферм і механізаваных двароў засталіся без электрычнасці, выведзены са строю 3.304 падстанцыі.

Паводле папярэдніх дадзеных, у Нясвіжскім раёне нанесены ўрон у сельскай гаспадарцы ацэньваецца амаль у 100 млрд. рублёў. Для аднаўлення пабудоў спатрэбіцца толькі ў гэтым раёне 100 тыс. лістоў шыферу, каля 80 тыс. штук цэглы, больш за 2 тыс. кв. метраў шкла, 10 тыс. кв. метраў рубероіду, 2 кубы драўніны, каля 6 тыс. кілаграмаў цвікоў. У Стоўбцах людзі ўжо выкупілі ў крамах увесь шыфер, і цяпер ён стаў дэфіцытам. У Ганцавіцкім раёне не хапае бензіну, каб разабраць завалы і наладзіць сувязь з калгасамі. Медычнай дапамозе цяжка даехаць да хворых з-за завалаў на дарогах.

Ураган прымусіў спыніцца чыгуначны рух на маладзечанскім накірунку з 19:45 да 22:45, на барысаўскім з 19:45 да 21:00 і на асіповіцкім з 19:45 да 0:55.

Стыхія нанесла вялікая шкода сельскагаспадарчым пасевам, а таксама лясному фонду. У некаторых раёнах лес ляжыць, быццам пакошаны касой. У раёнах бедства ўведзены надзвычайны рэжым. Працуюць аварыйныя брыгады, аказваецца медычная дапамога пацярпелым.

Мікола ВАЙТОВІЧ

АБ'ЯДНАННЕ

Навагрудак стаў мегаполісам

Дэпутаты Навагрудскага гарадскога і раённага саветаў прынялі рашэнне аб аб'яднанні горада Навагрудка і раёна ў адну адміністратыўную адзінку.

Такім чынам, цяпер у Навагрудку будзе існаваць толькі адзін Савет дэпутатаў, у адзін выканкам павінны таксама аб'яднацца гарадскі і раённы выканаўчыя камітэты.

БелаПАН

Прадаеш свабодную прэсу? Марш у пастарунак!

У панядзелак каля універсама «Цэнтральны» ў Мінску міліцыяй былі затрыманы чатыры распаўсюднікі незалежных газет — Аляксандр Горбаль, Мікалай Раманаў, Аляксандра Аліна, Галіна Апанасевіч.

Іх даставілі ў пастарунак Ленінскага райаддзела міліцыі на вул. К.Маркса, 30. Усе газеты, якія былі ў затрыманых («БДГ», «Имя», «Народная воля» і інш.), міліцыя забрала. Ва ўсіх затрыманых былі пасведчанні прыватных прадпрымальнікаў і адпаведныя ліцэнзіі, аднак, па словах работнікаў міліцыі, неабходна мець яшчэ і дазвол райвыканкама на гандаль у пэўным месцы. Разам з тым, як адзначыла адна распаўсюдніца газет, побач стаялі гандляркі семкамі, кветкамі, але іх міліцыянты не зачапілі.

«Мы панясем вялікія страты, — сказала яна. — *Калі нам неадкладна не вернуць газеты, праз некалькі дзён іх ужо ніхто не купіць».* Па словах жанчыны, перад тым, як іх затрымала міліцыя, да іх падыходзіў адказны работнік Ленінскага райвыканкама і патрабаваў спыніць продаж газет.

БелаПАН

Еўропа будзе думаць

Парламенцкая асамблея Савета Еўропы не прыняла ніякіх рашэнняў па «беларускім пытанні»

Палітычная сітуацыя ў Беларусі абмяркоўвалася ўвечары 23 чэрвеня на паседжанні палітычнага камітэта Парламенцкай асамблеі Савета Еўропы ў Страсбургу. Як вядома, у паседжанні бралі ўдзел дзве беларускія дэлегацыі — Вярхоўнага Савета 13-га склікання на чале з Пятром Краўчанкам і прэзідэнцкага «нацыянальнага сходу», якую ўзначальваў Юрый Малумаў. Кіраўнікі дэлегацый зрабілі кароткія пяцiхвілінныя паведамленні, пасля чаго пачалося абмеркаванне.

На прэс-канферэнцыі старшыня ПАСЕ Лені Фішэр паведаміла, што ніякага рашэння па «беларускім пытанні» на летняй сесіі прымацца не будзе: асамблея вырашыла абмежавацца слуханнямі, мэта якіх, па словах Л.Фішэр, выключна інфармацыйная. Яна таксама выказала свой пункт погляду на цяперашнюю сітуацыю ў Беларусі. На думку Л.Фішэр, *«у тым, што адбылося, ёсць доля віны кожнага боку, усе ў той або іншай ступені вінаватыя»*. Адказваючы на пытанне, калі Беларусі будзе вернуты статус спецыяльна запрошанай у ПАСЕ, Лені Фішэр адказала: *«Каб гэта адбылося, у Беларусі многае павінна змяніцца».*

Старшыня ПАСЕ таксама сказала, што, на думку місіі Еўрасаюза, якая нядаўна ўздельнічала ў трохбаковых кансультацыях у Мінску, найбольш прымальным выйсцем з цяперашняга палітычнага крызісу былі б новыя выбары. Пры гэтым яна падкрэсліла, што выбары магчымыя і будуць мець сэнс толькі ў тым выпадку, калі беларуская ўлада правядзе іх з поўным захаваннем дэмакратычных нормаў і працэдур.

Дарэчы, у кулуарах Парламенцкай асамблеі прайшла чутка, што міністр замежных справаў Беларусі Іван Антановіч нібыта даў згоду на адкрыццё ў Мінску афіцыйнага прадстаўніцтва АБСЕ.

БелаПАН

УКАЗ

Президента Республики Беларусь

На шыю беларускаму народу хочуць пасадзіць яшчэ адну армію

______ июня 1997 г.

О создании обще... системы по работе с детьми и молодежью и государственной поддержке Белорусс... Патриотического Союза Молодежи

В целях развития молодежног... лучших патриотических традиций, ...лодежи постановляю:

Премьер-министру Республики Беларусь Лингу С.С.

Уважаемый Сергей Степанович!

Председатель Комитета государственного контроля Республики Беларусь ... Н.Ф.Домашкевич

...идента РБ пре...

помощника Прези... ...дежной политики.

Прэзідэнцкія «патрыёты» выставілі прэм'ер-міністру рахунак на 12 млрд. рублёў. Галоўны кантралёр Дамашкевіч даў кіраўніку ўрада два тыдні на роздум

Нават камсамол не меў столькі, колькі хоча лукамол

Цікавыя дакументы трапілі ў рэдакцыю СВАБОДЫ з Савета міністраў. Паперы датычаць Беларускага патрыятычнага саюза моладзі. Кіраўніцтва гэтай арганізацыі просіць урад выдзеліць на гэты год 12 мільярдаў 337 мільёнаў рублёў «для развития нового молодежного Союза» (у тым ліку 3,7 мільярда — на зарплату «патрыётам»). Але гэта далёка не ўсё, што хоча атрымаць БПСМ. Перад намі праект прэзідэнцкага ўказа, які падрыхтавалі «патрыёты».

Цытуем: «В целях развития молодежного движения и воспитания молодежи в духе лучших патриотических традиций, обеспечения гарантий социальной и правовой защиты молодежи постановляю:

Признать всемерную поддержку развития Белорусского Патриотического Союза Молодежи в Республике Беларусь одной из приоритетных задач государства.

Ввести представителей Белорусского Патриотического Союза Молодежи в состав коллегий министерств и государственных комитетов, занимающихся проблемами культуры, образования, печати, теле- и радиовещания, социальной и чернобыльской сферы, а также в состав руководства Фондов Президента Республики Беларусь (до 1.10.97 г.).

Ввести руководителей областных, городских и районных структур Белорусского Патриотического Союза Молодежи в состав соответствующих исполнительных комитетов (до 1.10.97 г.).

Министерству образования, руководителям высших и средних специальных учебных заведений оказывать всемерную поддержку Белорусскому Патриотическому Союзу Молодежи по созданию первичных организаций в ВУЗах, ССУЗах, ПТУ, колледжах, школах и других учебных заведениях республики с предоставлением помещений и их технического оснащения.

Комитетам Белорусского Патриотического Союза Молодежи в учебных заведениях передать: функции, средства, права и полномочия профсоюзных комитетов студентов и учащихся, а также функции контроля над распределением стипендиального фонда и фонда материального поощрения учащихся.

Ввести представителей комитетов БПСМ в учебных заведениях в состав соответствующих ректоратов, ученых советов вузов, администраций учебных заведений.

Администрации предприятий государственной и смешанной форм собственности оказывать поддержку Белорусскому Патриотическому Союзу Молодежи при создании первичных организаций на предприятиях, а также в части решения материально-технических вопросов, выделения финансирования для реализации молодежных программ.

Национальной Гостелерадиокомпании до 1.09.97 г. создать на радиочастоте 101.2 молодежную радиостанцию БПСМ, а также создать совместные периодические молодежные теле- и радиопередачи.

Государственному Комитету по печати и Министерству по управлению государственным имуществом и приватизации в месячный срок решить вопрос о передаче Центральному Комитету Белорусского Патриотического Союза Молодежи права учредителя газеты «Знамя Юности», а также об учреждении периодических изданий, рассчитанных на молодежную и подростковую аудиторию.

Министерству обороны, МВД, КГБ оказывать всемерное содействие в создании организаций Белорусского Патриотического Союза Молодежи в воинских коллективах, правоохранительных органах, органах безопасности.

Установить обязательность представительства Белорусского Патриотического Союза Молодежи в работе призывных комиссий военных комиссариатов (срок до 1.09.97 г.).

Местным органам власти оказывать всемерное содействие и поддержку Белорусскому Патриотическому Союзу Молодежи и реализуемым Белорусским Патриотическим Союзом Молодежи программам. Ответственность за исполнение настоящего пункта возложить на руководителей соответствующих местных органов власти.

Министерствам иностранных дел, внешнеэкономических связей, спорта и туризма совместно с ЦК БПСМ в двухмесячный срок разработать комплексную программу международного молодежного сотрудничества с обеспечением источников ее финансирования.

Представителей Белорусского Патриотического Союза Молодежи в обязательном порядке включать в состав общественных контрольных комиссий по проверке сдачи выпускных экзаменов в школах и вступительных экзаменов в ВУЗы республики.

(Працяг на стар. 2)

Менш за мінімум

Амаль чатыры мільёны людзей, або 39% усяго насельніцтва краіны, маюць даходы ніжэйшыя за афіцыйны пражытачны мінімум.

Міністэрства статыстыкі і аналізу нарэшце падвяло баланс першых чатырох месяцаў 1997 года. Як вынікае з падлікаў, за студзень—красавік (у параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года) спажывецкія цэны выраслі на 57,9%, а рэальныя грашовыя даходы павялічыліся толькі на 20%.

Вельмі цяжка пенсіянерам: рэальны памер месячнай пенсіі не толькі не вырас, але паменшыўся ў студзені-красавіку 1997 года на 3,5 працэнта ў параўнанні з адпаведным перыядам 1996-га.

Пражытачны мінімум у першым квартале 1997 года складаў 893,1 тысячы рублёў у месяц на чалавека. Як сведчыць міністэрства статыстыкі, у студзені—сакавіку гэтага года 3 мільёны 992 тысячы чалавек (39% усяго насельніцтва краіны) мелі грашовыя рэсурсы ніжэйшыя за пражытачны мінімум. Намінальная сярэднемесячная заработная плата, налічаная работнікам ў студзені-красавіку 1997 года, склала 1.700,1 тысяч рублёў, іначай кажучы, сярэднестатыстычнаму работніку недастаткова зарплаты, каб забяспечыць пражытачны мінімум для сябе і аднаго ўтрыманца. Такім чынам, сем'і, у якіх абое бацькоў працуюць і выхоўваецца двое дзяцей, патэнцыяльна трапляюць за рысу беднасці.

Аднак нават такая мізэрная зарплата выплочваецца нерэгулярна. На 26 траўня 1997 года агульная сума пратэрмінаванай запазычанасці па зарплаце складала 705,6 мільярда рублёў — 13,3% агульнага фонду заработнай платы, налічанай за красавік. У перыяд з 25 красавіка па 26 траўня было пагашана 328,9 мільярда рублёў запазычанасці за студзень-сакавік 1997 года, але адначасова ўтварылася запазычанасць за красавік у памеры 594,8 мільярда рублёў. Больш як 53% агульнай запазычанасці прыпадае на калгасы і саўгасы.

БелаПАН

На здымку: для многіх людзей гарадскія сметнікі сталі месцам папаўнення мінімальнага спажывецкага бюджэту.

Нават камсамол не меў столькі, колькі хоча лукамол

(Пачатак на стар. 1)

Освободить от уплаты следующих видов налогов: подоходного налога, налога на недвижимость, налога на землю, налога на добавленную стоимость с денежных средств, полученных в результате деятельности Белорусского Патриотического Союза Молодежи и его хозяйственных структур.

Министерству финансов в месячный срок выделить из резервного фонда Президента необходимые финансовые и иные средства для обеспечения деятельности аппарата Центрального Комитета Белорусского Патриотического Союза Молодежи, областных, городских, районных структур БПСМ.

Местным исполнительным и распорядительным органам осуществить передачу соответствующим территориальным организациям Белорусского Патриотического Союза Молодежи помещений с их необходимым техническим оснащением, принадлежавших до 1987 года ЛКСМБ, по согласованию с руководством территориальных организаций Белорусского Патриотического Союза Молодежи. Расходы по содержанию указанных помещений производить за счет местных бюджетов (срок до 1.08.97 г.).

Министерствам жилищно-коммунального хозяйства, образования, местным исполнительным и распорядительным органам осуществить передачу в ведение Белорусского Патриотического Союза Молодежи помещений для работы с детьми и подростками по месту жительства с обязательным финансированием из средств ЖЭСов, выделяемых на организацию воспитательной и физкультурно-оздоровительной рабты (срок до 1.09.97 г.).

Местным исполнительным и распорядительным органам в трехмесячный срок решить вопрос о передаче дворцов пионеров и школьников с источниками их финансирования территориальным подразделениям Белорусского Патриотического Союза Молодежи.

Управлению Делами Администрации Президента, Министерствам по управлению государственным имуществом и приватизацией, жилищно-коммунального хозяйства в трехмесячный срок передать в собственность Белорусскому Патриотическому Союзу Молодежи ряд объектов туристического и физкультурно-оздоровительного назначения согласно предложениям ЦК БПСМ.

В целях организации работы Белорусского Патриотического Союза Молодежи Управлению делами Президента Республики Беларусь обеспечить передачу на баланс БПСМ здание по адресу: ул.К.Маркса, 40 с решением вопросов его ремонта и технического оснащения.

Для решения кадровых вопросов Белорусского Патриотического Союза Молодежи:

— Управлению делами Президента РБ передать на баланс БПСМ общежития с обеспечением капитального ремонта;

— горисполкому г.Минска разрешить руководителю Белорусского Патриотического Союза Молодежи предоставлять работникам БПСМ десять постоянных прописок в год.

В целях организации занятости учащихся и студенческой молодежи в свободное от учебы время создать при Белорусском Патриотическом Союзе Молодежи фонд «Содействия занятости учащихся и студентов», определив в Положении о данном фонде основным источником финансирования ежегодные отчисления в размере 5% из Государственого фонда содействия занятости населения Республики Беларусь.

Министерству предпринимательства и инвестиций совместно с ЦК БПСМ в двухмесячный срок разработать програму поддержки и развития молодежного предпринимательства, предусмотрев создание фонда «Поддержка молодежного предпринимательства», основным источником финансирования которого будут являться ежегодные отчисления в размере 10% из Белорусского фонда поддержки предпринимательства.

В целях повышения эффективности работы и усиления контроля на местах за использованием бюджетных средств, определить заказчиком «МЖК» Белорусский Патриотический Союз Молодежи и выделить с этой целью из резервного фонда Президента РБ 100 млрд. рублей в третьем квартале текущего года, а также ввести в комиссии местных исполкомов представителей БПСМ по распределению льготных кредитов для улучшения жилищных условий молодежи.

С целью социально-экономической поддержки молодежи, работающей в сельском хозяйстве, создать при БПСМ фонд «Содействия и поддержки сельской молодежи», основным источником финансирования которого будут являться ежегодные отчисления в размере 3% из внебюджетного фонда «Поддержки производителей сельскохозяйственной продукции и продовольствия».

Администрации Президента Республики Беларусь в двухнедельный срок установить полномочия и ответственность государственных органов, а также должностных лиц в вопросах государственной поддержки БПСМ».

У лісце на імя Лукашэнкі першы сакратар ЦК БПСМ Янчэўскі просіць прэзідэнта *«приурочить подписание указа к 29 июня (Дню молодежи), что будет весьма символично»*.

«Патрыёты» тлумачаць свае фінансавыя і іншыя запатрабаванні шчыра і проста: *«Без существенных прав и полномочий, без реальной власти, без достаточных средств ничего не сделаешь... Что может сделать БПСМ, получив несколько десятков ставок, несколько машин и 15—20 наспех отремонтированных комнат? По существу ничего... Поэтому самый главный вопрос, который необходимо решить сегодня, — это вопрос указа президента. БПСМ должен стать сильной организацией, напрямую подчиненной президенту, с государственным аппаратом по примеру ВЛКСМ»*. Пры гэтым «патрыёты» абяцаюць, што *«БПСМ пойдет правильным путем — пойдет туда, куда укажет наш лидер, президент Лукашенко»*.

А ўтрымліваць гэтую армію новых камсамольцаў давядзецца нам з вамі — беларускім падаткаплацельшчыкам.

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

Колькі каштуе мяжа?

У раёне населенага пункта Клевіца (Гродзенская вобласць) прыступіла да працы беларуска-літоўская тэхнічная рабочая група па дэмаркацыі дзяржаўнай мяжы паміж Беларуссю і Літвой.

Групу ўзначальвае галоўны інжынер тапографа-геадэзічнай экспедыцыі аб'яднання «Белгеадэзія» Анатоль Яскевіч. Як паведаміла прэс-служба Дзяржаўнага камітэта пагранвойскаў, спецыялісты займаюцца распрацоўкай праектна-каштарыснай дакументацыі па правядзенні дэмаркацыйных работ. Мяркуецца, што група завершыць сваю працу праз паўтара-два месяцы. Пасля гэтага адбудзецца паседжанне змешанай беларуска-літоўскай камісіі, якая вызначыць канчатковую суму затратаў на правядзенне дэмаркацыйных работ.

БелаПАН

Палова тавараў нікому не патрэбная

Амаль кожнае пятае прадпрыемства — стратнае

У траўні гэтага года зніжэнне аб'ёмаў прамысловай вытворчасці ў параўнанні з красавіком склала 6,2%. Пры гэтым запасы гатовай прадукцыі на складах прадпрыемстваў склалі 49,5% ад агульнага аб'ёму прамысловай прадукцыі, выробленай у траўні.

Паводле звестак міністэрства статыстыкі і аналізу, найбольшы спад вытворчасці ў траўні 1997 года ў параўнанні з красавіком назіраўся ў электраэнергетыцы, лёгкай прамысловасці, машынабудаванні і металаапрацоўцы.

Доля стратных прадпрыемстваў у беларускай прамысловасці — 18,4%. Найбольш стратных прадпрыемстваў — у прамысловасці будаўнічых матэрыялаў (41,4%), электраэнергетыцы (37,5%), лёгкай (30,4%) і паліўнай прамысловасці (22%).

Прафсаюзы вострацць зубы

На другую палову жніўня Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі запланавала правядзенне масавай акцыі пратэсту.

У сувязі з гэтым пачаліся сустрэчы кіраўнікоў Федэрацыі з прафсаюзнымі актывамі буйных прамысловых прадпрыемстваў. Акцыяй пратэсту прафсаюзы збіраюцца прыцягнуць увагу кіраўніцтва краіны да комплексу сацыяльных праблемаў і, у прыватнасці, да сітуацыі з аплатай працы.

Апошнія рашэнні ўрада і прэзідэнта парушаюць трохбаковае Генеральнае пагадненне: памер зарплаты практычна «замарожаны» у той час як цэны на харчовыя тавары, электраэнергію і жыллёва-камунальныя паслугі растуць; доля зарплаты ў аб'ёме валавога ўнутранага прадукту ніжэйшая за паказчык, зафіксаваны ў Генеральным пагадненні. У такой сітуацыі ФПБ мае намер зноў паставіць перад урадам пытанне аб неабходнасці павелічэння памеру мінімальнай зарплаты.

БелаПАН

У новых гаспадароў старыя звычкі

Па-ранейшаму несвоечасова выплочваюцца заробкі на прамысловых прадпрыемствах Гомеля.

Найбольшую запазычанасць маюць аб'яднанне «Гомсельмаш» і акцыянернае таварыства «Вэсткар» (былы «Карал»). Новы ўладальнік пакета акцый «Вэсткара» — амерыканская кампанія «Вэстрэй» — пакуль не спяшаецца ламаць заганную практыку несвоечасовай выплаты зарплаты. Запазычанасць за красавік тут складае 14% ад фонду аплаты працы, за травень — усе 100%. Нестабільна выплочваецца зарплата і на гомельскім заводзе станочных вузлоў, заводзе «Электраапаратура» і інш.

Уладзімір ВАЛЕЎСКІ

СВЯТА

Памяці Купалы

Заўтра з 18:00 у скверы Янкі Купалы, каля помніка песняру, адбудзецца чарговае свята беларускай паэзіі, якое ладзяць Таварыства беларускай мовы і Сацыял-дэмакратычная партыя Народная Грамада.

На гэты раз паэтычныя чытанні прымеркаваныя да 55-й гадавіны трагічнай смерці Янкі Купалы, які загінуў 26 чэрвеня 1942 года ў Маскве. У вечарыне паэзіі пад адкрытым небам возьмуць удзел Рыгор Барадулін, Генадзь Бураўкін, маладыя паэты і барды.

Алесь ГУРЫНОВІЧ

ПРАЖЭКТЫ

Бульбургер ад «Беларускага бістро»

На думку міністэрства гандлю, сёння практычна няма здаровай канкурэнцыі дарагому рэстараннаму сервісу замежных кампаній. Таму ў нетрах міністэрства ўзнікла ідэя стварэння нацыянальнай сістэмы прадпрыемстваў хуткага харчавання «Беларускае бістро».

Распрацаваная ў міністэрстве канцэпцыя прадугледжвае адкрыцце да 2000 года амаль 2.000 прадпрыемстваў хуткага харчавання. Як паведаміў А.Батура, начальнік аддзела арганізацыі грамадскага харчавання мінгандлю, на працягу 1997-1998 гадоў па праграме «Беларускае бістро» будзе адчынена 300 пунктаў «хуткай яды».

Сёння вядзецца работа па адкрыцці ўжо ў бліжэйшыя месяцы двух рэстаранаў хуткага абслугоўвання ў Мінску. Міністэрскія чыноўнікі хочуць першымі атрымаць магчымасць хуценька, смачна і нядорага перакусіць, таму адзін з новых рэстаранаў размесціцца побач з будынкам міністэрства гандлю (каля стадыёна «Дынама»), другі — на праспекце Машэрава.

Акрамя стварэння стацыянарных рэстаранаў, ужо вызначаныя месцы для 36 мабільных пунктаў хуткага харчавання. У рамках праграмы мяркуецца развіваць і прыдарожны сервіс уздоўж аўтамагістралі Брэст—Мінск—мяжа Расійскай Федэрацыі.

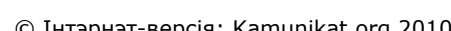
Для той часткі моладзі, якая марыць аб кар'еры прыбіральшчыка або касіра ў «Макдональдсе», з'явіцца альтэрнатыва. На працягу пяці гадоў рэалізацыі праграмы «Беларускае бістро» плануецца стварыць больш за 7,5 тысяч працоўных месцаў, неўзабаве будзе абвешчаны конкурсны набор супрацоўнікаў для рэстаранаў. Прычым, на думку А.Батуры, працаваць у новых рэстаранах будзе прэстыжна для моладзі, работа будзе высокааплатная і вельмі цікавая.

Праграма «Беларускае бістро» нездарма названая «нацыянальнай», лічаць у міністэрстве. Асноўная частка абсталявання будзе вырабляцца на айчынных заводах, узоры тэхнікі і начыння можна ўбачыць на выставе «Бістро-97», якая адчынілася ўчора ў выставачным комплексе на праспекце Машэрава, 14 у Мінску. У распрацоўцы новых тэхналогій і абсталявання ўдзельнічалі такія гіганты зусім не рэстараннай прамысловасці, як МАЗ, аб'яднанне «Атлант», БелВАР, а таксама навукова-даследчыя і праектныя інстытуты. Напрыклад, на аснове тэхналогій лазернай апрацоўкі створаны новы посуд, які можа канкурыраваць з прадукцыяй фірмы Zepter. Як сцвярджаюць распрацоўшчыкі, гатаваць ежу ў такім посудзе можна без солі, цукру і масла, да таго ж няма патрэбы пераварочваць прадукты на патэльні або ў каструлі.

На прэс-канферэнцыі журналістам паказалі патэнтны таварны знак і лагатып «Беларускага бістро», выкананыя ў колерах лукашэнкаўскага сцяга. Па словах А.Батуры, быў праведзены спецыяльны конкурс сярод спецыялістаў, *«якіх мы ведаем»*. Выбар колераў быў дакладна растлумачаны — каб ні ў кога не заставалася сумненняў. Так, чырвоны колер, сказаў А.Батура, з'яўляецца раздражняльнікам для чалавека, і рэклама ва ўсім свеце яго выкарыстоўвае — напрыклад, той жа «Макдональдс». Зялёны — *«гэта колер Беларусі»* (падобна, што мы ўсё ж мусульманская краіна). Ну, а белы колер сімвалізуе *«чысціню і парадак, падкрэслівае, што высокі сервіс з'яўляецца асноўным атрыбутам прадпрыемстваў «Беларускага бістро»*.

Такім чынам, планы міністэрства прыгожыя і маштабныя. Аднак дасужыя журналісты так і не дамагліся адказу на адно пытанне — колькі ж патрэбна сродкаў на рэалізацыю ўсёй гэтай праграмы? Пра гэта міністэрства гандлю абяцае паведаміць пазней. І рэальнасць стварэння «Беларускага бістро» пасля такога адказу пачынае выклікаць сумненні.

Вераніка СТРОЕВА

Зянон ПАЗЬНЯК

Вызвольны рух

8. Перспектывы

Расійская анексія Беларусі — гэта працэс паэтапны. Існуе імперскі план інкарпарацыі Беларусі, дзе кожны этап прывязаны да адпаведнага часу. Той, хто разумее расійскую палітыку і расійцаў, павінен умець чытаць іхнія легальныя дакументы, складзеныя на аснове схаваных планаў. Пра гэта я казаў вясной мінулага года ў Кіеве, чакаючы восеньскіх падзеяў у Беларусі. Яны адбыліся (праўда, не зусім так, як планавала Расія, і тут ужо слава Фронту).

У плане імперскай палітыкі неабавязковыя па сваёй прыродзе расійцы ёсць заўсёды паслядоўныя і педантычныя імперыялісты. 15 снежня мінулага года, аналізуючы «міжрадкоўі» расійскіх дакументаў, я паведаміў у польскім часопісе *Wpost*, што ў пачатку 1997 года чакаюцца ініцыятывы па аб'яднанні Расіі і Беларусі, па стварэнні нейкай новай канфедэрацыі. Ельцын даўно хварэў, і была цішыня. Тым не менш, 14 студзеня ён раптам «аджыў» і выступіў з лістом да Лукашэнкі аб «аб'яднанні». І зноў закруцілася. Закруцілася, між іншым, па плане, які, праўда, увесь час трашчыць.

На 1997 год, дарэчы, Крэмль запланаваў «аб'яднаўчы рэферэндум у Расіі і Беларусі» (гл. тэкст пакта ад 2.04.96). Цяпер, паколькі планы крыху скасабочыліся, ідзе спрэчка: праводзіць — не праводзіць. «Бетон» будзе настойваць на рэферэндуме. Спыніць неаакупантаў могуць толькі падзеі ў Беларусі.

Выразна сталі відаць сілы ў Расіі, што ставяць на Лукашэнку (каб вырашыць свае інтарэсы), і тыя, хто хацеў бы ад яго пазбавіцца. Аднак уся руская палітычная эліта зыходзіцца на адным яўным і тайным жаданні: пры дапамозе Лукашэнкі захапіць Беларусь і тут жа ад яго пазбавіцца. Спецыфічнай расійскай дыпламатычнай мовай пра гэта сказана і ў згаданым мною ананімным дакладзе МЗС Расіі. *«У сувязі з распачатым прасоўваннем NATO на Усход у Расіі ёсць год-паўтара дзеля надання працэсу аб'яднання з Беларуссю незваротнага характару... — пішуць прымакоўскія эксперты. — Да сканчэння гэтага перыяду наўрад ці варта чакаць падзення прэзідэнта Лукашэнкі».*

Сітуацыя амаль шэкспіраўская. Злодзей робіцца магільшчыкам самому сабе. Чым хутчэй ён здасць Беларусь, тым хутчэй «рускі брат» арганізуе яго «падзенне».

Задача беларусаў — не дапусціць «здачы» краіны і адначасна выставіць патрабаванне аб адстаўцы Лукашэнкі і ліквідацыі пасады прэзідэнта. Гэта, дарэчы, для яго лепшы варыянт, чым той, які яму падрыхтавалі рускія (дабраахвотная адстаўка будзе ўлічана на судзе).

Шчырыя беларусы (прычым — толькі беларусы, больш ніхто на свеце) тут жа скажуць: «Дык ён жа не пойдзе! Памрэ — не пойдзе!»

Ну, вядома ж, сам не пойдзе. Трэба дапамагаць. Дыктатары па сваёй волі ў адстаўку не ходзяць (хоць калі ад Мабуту запатрабавалі — дык і пайшоў. А ад Кастра не патрабуюць — то і не ідзе).

Патрабаванне трэба ставіць, дамагацца, казаць пра гэта штодня. І чым больш людзей гэта зразумее — тым хутчэй Беларусь пазбавіцца ад калгаснага дыктатара.

На працягу лета перад БНФ стаіць мэта стварэння Беларускага Нацыянальнага Камітэта, пажадана, скарыстоўваючы патэнцыял і вопыт сяброў Ценявога ўрада БНФ, які яшчэ некалькі гадоў таму распрацаваў канцэпцыю дзяржаўнага і эканамічнага развіцця краіны (большасць цяперашніх «апазіцыянераў» у тыя часы ўсё яшчэ агітавалі за адраджэнне СССР, здзекаваліся з беларускай мовы, пад кіраўніцтвам Кебіча развівалі «планавую гаспадарку», іншыя — вялі да ўлады Лукашэнку). Гэты Камітэт павінен прапанаваць мадэль пераходу ўлады ад узурпатарскай дыктатуры да парламенцкай рэспублікі. Функцыі Камітэта могуць быць потым вельмі шырокія. Пасля падзення рэжыму выконваючы абавязкі прэзідэнта павінен быў бы адразу аб'явіць аб аднаўленні дзейнасці Канстытуцыі, заканаў і аб правядзенні выбараў у новы парламент 14-га склікання. Адразу павінны быць скасаваныя ўсе ўказы, дэкрэты і распараджэнні, дагаворы і да т.п. лукашэнкаўскага рэжыму, а таксама антыканстытуцыйныя акты (прынятыя Канстытуцыйным судом), выпушчаныя з турмы палітычныя вязні, тыя, каго Лукашэнка пасадзіў без суда, па падазрэнні і інш. Адразу павінны быць вернутыя сцяг і герб «Пагоня», адноўлена дзейнасць беларускіх школаў, беларускіх газетаў, выдавецтваў, беларускага радыё і тэлепраграмаў, да пачатку дзейнасці новага парламента трэба прыняць тэрміновыя захады па спыненні раскрадання дзяржаўных сродкаў і фінансаў, па ўпарадкаванні падаткаў, аднаўленні прадпрымальніцтва. Першай задачай новага парламента павінна стаць скасаванне пасады прэзідэнта і ўсталяванне парламенцкай сістэмы з шырокімі функцыямі прэм'ер-міністра. (Што і было ў парламенцкім праекце Канстытуцыі 1994-га года. «Прэзідэнцкі» раздзел туды «ўпіхнула» штучна і гвалтоўна, з грубым парушэннем працэдуры галасавання, кебічаўская фракцыя парламенцкай большасці «Беларусь».)

Гэта прынцыповае пытанне сістэмы ўлады ў Беларусі. Захаванне інстытута прэзідэнцтва ў саветызаваным і люмпенізаваным грамадстве з нізкім узроўнем нацыянальнай свядомасці прывядзе да выбрання новага лукашэнкі і стварэння чарговага рэжыму з чарговай мафіяй і чарговай здрадай.

У працэсах грунтоўных (ці раптоўных) палітычных пераменаў трэба адразу вырашаць найбольш важныя для дзяржавы і нацыі пытанні. Той, хто гэтага не робіць адразу, той рызыкуе іх не вырашыць ніколі, альбо вырашыць дрэнна, ці трапіць у сітуацыю, у якой, напрыклад, апынуліся цяпер палякі з Канстытуцыяй. У інтарэсах будучыні Беларусі трэба будзе неадкладна прыняць парламенцкую заяву аб анэксіяніцкай палітыцы Расіі і пастанову аб выхадзе з СНД (якая, праўда, і так ужо фактычна развалілася з-за раскольніцкай імперскай палітыкі Масквы; тым больш самы час прыняць пастанову).

У бліжэйшы час Фронт выставіць новыя лозунгі, удакладніць метады грамадскага змагання. Яно не спыніцца і будзе пашырацца. Наўрад ці варта казаць мне тут пра канкрэтыку вызвольнай барацьбы, якая доўжыцца і якая наперадзе. Магу толькі адзначыць: мы лічым, што незалежнасць Беларусі пад пагрозай і Бацькаўшчына ў небяспецы. Таму мы палітычна падтрымліваем цяпер любое змаганне ў абарону Айчыны. Сам Беларускі народны Фронт і як рух, і як партыя, і як маладзёжны змагарны Фронт, будзе ўзмацняць грамадска-палітычную дзейнасць, пастараецца прыцягнуць як найшырэйшыя пласты свабодных людзей у беларускі вызвольны рух.

Паўтаруся яшчэ раз. Да нашага грамадства (ці, рэальна, для актыўнай часткі грамадства) неабходна цяпер мець адзіную пазіцыю (якую я б акрэсліў сцвярджэннем: «ніякай інтэграцыі з Расіяй») і адзінае патрабаванне — адстаўка Лукашэнкі. Некалі Лукашэнка дэмагагічна заяўляў, што калі нічога не палепшыцца, то праз два гады пойдзе ў адстаўку. Прайшло тры гады.

У 1996 годзе быў механізм імпічменту. Цяпер няма механізму адстаўкі. Але калі будзе воля, то будзе і вынік. Калі мы хочам пазбавіцца дыктатуры і захаваць незалежнасць Беларусі, мы павінны найперш абараняць, ахоўваць, падтрымліваць і любіць усё беларускае: і краіну, і мову, і школу, і культуру, і прыроду, і маёмасць, і людзей. Усім беларусам трэба падтрымліваць беларускі вызвольны рух і палітыку нацыянальна-культурнага адраджэння. У становішчы агульнай нацыянальнай небяспекі дзейнічаюць іншыя законы і іншыя крытэры, чым тады, калі смяротнай небяспекі няма. У такія часы добра, калі людзі ўмеюць ахвяравацца дзеля агульнае беларускае справы, як і дзеля кожнага беларуса, і сваім клопатам, і часам, і працай, і грашыма, і маёмасцю, і, калі хто зможа, і калі патрэбна — уласным лёсам.

Нью-Йорк

ЦЫТАТЫ

З гісторыі «інтэграцыі»

«Литовские *(г.зн. беларускія)* города и веси, связанные с партизанами, повоевать и выжечь и разорить совсем без остатку». «Людей литовских побивать сколько Бог милостивый силы подаст». «Книги литовской печати жечь на пожарах, чтобы та ересь и смута в мире не была».

(з загадаў цара Аляксея Міхайлавіча, 1658 г.)

«Вокруг Слуцка велели мы все выжечь, а идучи дорогою до Слонима села и деревни хлеб и сено по обе стороны жгли и людей побивали и разоряли совсем без остатку, а в Клецке в городе людей побили всех».

(з данясення ваяводы Трубяцкога маскоўскаму цару Аляксею Міхайлавічу, 1658 г.)

«Сии провинции *(г. зн. Беларусь)* надлежит привести легчайшим образом к тому, чтобы они обрусели».

(імператрыца Кацярына II, 1795 г.)

«Что не смог сделать русский штык, доделает русская школа... Тот житель этого края *(г.зн. Беларусі)*, кто не захочет преобразиться в русского, будет считаться иностранцем и должен оставить его навсегда».

(генерал-губернатар Северо-Западного края Міхаіл Мураўёў, 1864 г.)

«Здешние учебные заведения *(г.зн. у Беларусі)* должны избегать местных уроженцев и пополняться переселяющимися из великорусских губерний чиновниками».

(апякун Віленскай навучальнай акругі П.Карнілаў, 1863 г.)

«Республика *(г. зн. БССР)* — буферная и нужна нам постольку, поскольку граничит с другими странами. Поскольку Смоленская, Витебская и Могилевская губернии не граничат с другими странами — постольку их можно исключить».

(старшыня Савета народных камісараў РСФСР У.Ленін, 1919 г.)

«Лаврентий, попробуй по своим каналам прозондировать почву для заключения нового Брестского мира с Германией, сепаратного мира. Пойдем на то, чтобы отдать Прибалтику, Белоруссию, часть Украины — на любые условия».

(распараджэнне І.Сталіна Л.Берыю 7 кастрычніка 1941 г. — з успамінаў маршала Г.Жукава)

«С точки зрения российских экономических интересов в Белоруссии абсолютно безразлично, кто будет руководить этой республикой в будущем — Лукашенко, Шарецкий или кто-либо еще из нынешней республиканской номенклатуры. Главное для России — чтобы он не разделял программного положения праворадикального Белорусского народного фронта о том, что *«геополитическое положение Беларуси является ее главным источником финансовых ресурсов»*. Как сейчас, так и в будущем российские интересы в этом государстве будут прежде всего связаны с транзитом российского газа в Западную Европу».

(газета «Коммерсантъ-Дейли», Масква, 26 лістапада 1996 г.)

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ

За здорово живешь власть не отдают

Здравствуйте, уважаемая редакция!

Я не состою в какой-либо партии, но искренне поддерживаю лозунги оппозиции и по возможности участвую в акциях протеста. Хотя, положа руку на сердце, основное, что мною руководит — это лишь сложившееся за последние годы чувство ненависти к существующему режиму. Я был наивен, думая, что демонстрации и митинги — это сильнейший аргумент в отстаивании демократических свобод, прав и норм жизни, что публичным протестом можно заставить режим облагородиться и вести цивилизованным путем развития нашу униженную Беларусь. Я любовался на митингах лидерами, внимательно слушал их проникновенные речи. Но...

Но произошла величайшая трусость. В ноябре 1996 г. депутаты ВС 13-го созыва во главе с Шарецким сдали с потрохами то последнее, что делало нас хоть немножко, но похожими на цивилизованную страну. Я и раньше не строил иллюзий в отношении известных деятелей, претендующих ныне не иначе как на звание «оппозиционной политической элиты». Но ноябрь-96 стал месяцем мучительного прозрения, я думаю, для многих, не только для меня.

Лично мне по-человечески жаль дядьку Семена, оказавшегося на таком неудобном месте и в такое «нехорошее» время. Ладно еще усатый выскочка отказался бороться за надои молока и попер в политику — она, молодежь, всегда в город на легкий хлеб убегала. Но Вы то, Семен Георгиевич, опытный земледелец, должны знать народную мудрость, что «старый конь борозды не портит, но и глубоко не пашет»! Вот и потуги всего ВС 13-го созыва, руководимого Шарецким, оказались непродуктивными. Отказались от поддержки многотысячного собрания у стен парламента и призвали всех разойтись по домам. Что это — недальновидность? Просто, на мой взгляд, кишка оказалась тонка. Одно дело заявить на всю страну, что «в воздухе запахло фашизмом», а другое дело — конкретно противостоять этому смраду.

Большинство так называемых «ведущих оппозиционеров» перекочевало в лагерь противников режима по вполне банальным причинам. Входившие когда-то во властные структуры — они сейчас, потеряв свои начальственные кресла, преследуют, как мне кажется, вполне осязаемые личные цели, а совсем не Демократию, Независимость, Рыночные реформы. Заявления типа «мы ушли из-за несогласия с генеральной линией» звучат неубедительно. Шарецкому, видишь, не понравилось, что вся власть сосредоточивается в президентских руках, — естественная реакция уязвленного начальника парламента. Обидно только, что предали московские друзья, с которыми целовался при каждой встрече, но уж, видно, у них свои меркантильные интересы, а любовь и поцелуи — вещи преходящие.

Можно вспомнить многих «героев», помогавших восхождению «шкловского диктатора» на вершину власти, а теперь оказавшихся в лагере оппозиции. Бог им судья. Политика — дело грязное, и без этой грязи она у нас была бы неполновесной.

Не хочется уже участвовать и в «спектаклях», автором которых является БНФ. В названии этой политической партии присутствует грозный термин «фронт», который предполагает противостояние, противодействие. Если это понятие сопоставить с тем, что происходит на самом деле, то получается довольно абсурдная ситуация. Демонстранты с национальными флагами движутся по тротуарам, переходя улицы только на зеленый свет, и не дай Бог кто из них ступит на проезжую часть улицы. Это что — акция протеста или демонстрация политического бессилия? Очередной раз «зарисоваться» и показать мировому сообществу, что оппозиционное движение в Беларуси умирает, но не сдается?

Как-то в информации, опубликованной на страницах СВАБОДЫ, прочитал интересную мысль, высказанную одним из лидеров БНФ — Юрием Ходыко. Не помню дословно, но смысл таков: в условиях национально-освободительной борьбы недопустимы как пассивность, так и пролитие крови. С пассивностью у нас все ясно. Почему-то деятельность оппозиции носит сезонный характер, т.е., какая пора на дворе — такая и активность, причем упор на весну и осень. Завершилась «Весна-97» — все заняты каникулами, а там, после отдыха, можно начинать «Осень-97». Нам стоит гордиться — это наше детище, наш оригинальный вариант национально-освободительной борьбы! Если бы чеченцы встречали в 1994 г. российские танки только с национальными флагами и лозунгами типа «Руки прочь от Чечни», да еще в зависимости от времени года, то я очень сомневаюсь, что после такой борьбы Чеченская республика Ичкерия состоялась бы.

Видно, нынешним лидерам белорусской оппозиции удобно светиться под лучами, исходящими от Сашки-Ясное Солнышко, а борьба, тем более освободительная, которая предполагает жертвоприношение, — их страшит. Ну, не входит это в планы демократов! Проще зимой писать сценарии, а весной и осенью устраивать политические шоу или уличный балаганчик со всеми атрибутами бродячих артистов.

Грустно наблюдать политическую несостоятельность стоящих у руля демдвижения. Отсутствует элементарное чувство самолюбия в передевших руках руководства БНФ. До меня не доходит: если сам глава государства давно заменил свод законов на свои прихоти в виде указов и декретов, то почему лагерь оппозиционеров до сих пор не отказался от болезненно-навязчивой идеи — действовать строго в рамках закона? Похоже, что лидеры оппозиции живут в придуманном ими же мирке и не желают видеть и признавать «сермяжную» правду жизни — эту суровую реальность!

Как видится мне, эти несерьезные игры, которые заводят сейчас главные оппозиционные массовики-затейники, обречены на скорый «пшик», ибо «халява» выпадает в жизни не так часто. Она уже свалилась в виде независимости в 1991 году, и сейчас прийти к власти «на халяву», как предполагают некоторые оппозиционно настроенные индивиды, — не получится. Власть за здорово живешь еще никто не отдавал. За нее надо бороться, не публикуя пустые воззвания и не устраивая уличные «показухи», а в бескомпромиссной борьбе.

И.АЛЕКСАНДРОВИЧ,
г.Минск

P.S. *Извините, что не указываю настоящую фамилию. Не хочу быть «жертвой политических репрессий». Мне больше по душе слова «боец и победитель». А для этого надо быть на свободе.*

Бензінавае мора сабралі з палескіх балот

Завершана ліквідацыя наступстваў аварыі, што адбылася 17 чэрвеня за 20 кіламетраў ад Гомеля на нафтапрадуктаправодзе расійскай кампаніі «Транснафтапрадукт».

У выніку аварыі, прычынай якой стала пашкоджанне трубы на месцы зварнога шва, на балотную мясцовасць плошчай 70 гектараў вылілася больш як 200 кубічных метраў надзвычай таксічнага з-за ўтрымання свінцу этыліраванага бензіну А-76. Паліва збіралі ў каністры жыхары навакольных вёсак, а таксама мясцовыя калгасы, якія прыгналі на месца аварыі бензавозы.

Як паведамілі ў міністэрстве прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, па ацэнках спецыялістаў, урон навакольнаму асяроддзю нанесены на суму не менш чым 100 тысяч долараў ЗША. Галоўнае, што аварыйным службам удалося блакіраваць пападанне бензіну ў раку Сож, у адваротным выпадку адбылася б сапраўдная экалагічная катастрофа.

БелаПАН

З соллю ў Еўропу

На поўную магутнасць пасля капітальнага рамонту запрацавала акцыянернае таварыства «Мазырсоль».

Дзякуючы ўстаноўленым у транспартным цэху 40 новым пагрузчыкам стала магчымай кругласутачная адгрузка солі ў суседнія краіны, а таксама ў Югаславію, Балгарыю і Венгрыю. Цяпер «Мазырсоль» у суткі адгружае больш за 1.000 тон солі, што ў паўтара раза больш, чым летась.

Уладзімір ВАЛЕЎСКІ

КАДРЫ

А салдацікі – сціплыя...

ШАХМАТЫ

Новая перамога Каспарава

Пераможцам шахматнага супертурніру XIX катэгорыі *FIDE* стаў чэмпіён свету Гары Каспараў, які набраў 6,5 ачка з 10 магчымых. Толькі на паўачка адстаў самы перспектыўны з мацнейшых Уладзімір Крамнік (абодва Расія). На трэцім месцы англійскі гросмайстар Найджэл Шорт — 5, далей ідуць расіянін Яўген Барзеў — 4,5, мінчанін Барыс Гельфанд і балгарын Вяселін Топалаў — па 4 ачкі.

У апошнім туры ўсе партыі завяршыліся ўнічыю, у тым ліку паядынак Крамніка з Гельфандам.

Сямён ПЛОЦ

АЗИЯ

Эйфелева башня в центре Ашхабада

Только больше и лучше

День каждого туркменского школьника начинается с воспевания человека, который стал символом Туркмении. Это заклинание с постоянными повторениями и в классах, и по телевидению: *«Моя жизнь принадлежит тебе. Если я скажу хоть одно слово против тебя, Туркменбаши, мой язык отсохнет»*.

Это не обычная ашхабадская школа: сам Туркменбаши когда-то учился в ней. Раньше это была школа имени Сталина, теперь ее называют школой имени Туркменбаши. Однако повсеместное восхваление и прославление Туркменбаши — это нечто большее, чем простое повторение коммунистического прошлого.

В роскошном ашхабадском магазине мозжно купить духи, водку и даже нижнее белье под названием «Туркменбаши». На него, Отца Всех Туркмен, работают современные средства рекламы и архитекторы. В Ашхабаде 10 президентских дворцов, а вскоре будет открыто новое сооружение — гигантская копия Эйфелевой башни, увенчанная не менее гигантской статуей Туркменбаши. Она будет вращаться день и ночь, чтобы каждый в городе мог ее видеть. Это сооружение, в которое были вложены астрономические средства, в конце концов должно стать гротесковым символом культа личности Туркменбаши.

На ашхабадских базарах туркмены продают последние пожитки, чтобы как-нибудь выжить. Сторана до крайности бедна, но никто не осмеливается говорить об этом. Да и никакой альтернативы Сапармурату Ниязову нет.

Судя по всему, Туркменбаши больше ничего не надо — он и так установил полный контроль над страной. Другие авторитарные правители подвергаются сильной критике за рубежом, а Туркменбаши ее избежал. Может быть, потому, что культ его личности смешон для иностранцев. Но туркменам не до смеха: за них уже давно думают и смеются другие.

Reuters

КОНФЛИКТ

Театральные кассы превращаются в шопы

Билетные кассиры оказываются на улице

Говорят, что театр начинается с вешалки. Это, в общем, верно, хотя могут быть и другие мнения. Для многих минчан, особенно при нынешнем всеобщем оскудении, театр начинается с решения «оторвать» от семьи и детей несколько десятков, а то и сотен тысяч рублей, которых сегодня стоит театральный билет.

Иными словами, театр начинается с театральной кассы и кассира, хорошего знакомого старых театралов и опытного консультанта для людей, которые совершают такие походы время от времени. Так вот, в дни, когда Минск праздновал свое 900-летие, в городе имелось 15 театральных касс, которые функционировали не только в центре города, но и во всех микрорайонах. Сегодня Минск стал старше на 30 лет, и театральных касс стало впятеро меньше.

Вероятно, в скором времени их вообще не будет. Они частично ликвидированы, частично сданы в аренду и превращены в шопы. Теперь билеты на спектакли, концерты и представления в основном продаются в подземных переходах. Такое перемещение в пространстве дирекция театрально-зрелищных касс объясняет убыточностью руководимого ими предприятия, но не может объяснить, куда уходят деньги, получаемые в качестве арендной платы от коммерсантов-арендаторов.

Как бы то ни было, но в конце ноября прошлого года директор г-н Карпов объявил о банкротстве предприятия и довел личному составу, 9 женщинам-кассирам, приказ об их увольнении с 3 января 1997 года. При этом в трудовые книжки была занесена запись о том, что работницы уволены в связи с истечением срока трудового договора. На самом же деле никакого срочного договора при их приеме не заключалось, поэтому и увольнение с такой формулировкой было незаконным. Равно незаконным было и последующее заключение между дирекцией театрально-зрелищных касс и кассирами договоров-подрядов, сроком на два месяца.

Как известно, в нашей стране за соблюдением прав трудящихся бдительно следят многочисленные инстанции. Поэтому женщины, которые с изменением своего статуса потеряли гарантии, устанавливаемые действующим законодательством о труде, обратились за помощью. Управление по труду и занятости населения Мингорисполкома, анализируя ситуацию, установило, что действия дирекции, выразившиеся в требованиях *«перезаключить трудовой договор на договор-подряд привели к ухудшению положения работников по сравнению с действующим законодательством»*, что противоречит ст. 5 КЗоТ РБ.

Начальник управления по труду Александр Грицкевич обратил внимание жалобщиц на то, что данный конфликт должен быть разрешен в министерстве культуры РБ, в подведомственном подчинении которого находится дирекция театрально-зрелищных касс. В случае, если это не удастся, конфликт следует разрешать в судебном порядке.

Но министерство культуры, которому, судя по всему, не до культуры, факт нарушения закона не признало и, соотвественно, посчитало увольнение законным. Обращения в Прокуратуру РБ, Комитет Государственного контроля РБ, в управление культуры Мингорисполкома также ничего не дало. Бесполезными оказались и обращения к профсоюзным органам. Потому что в нашем правовом государстве каждая инстанция решает дела по защите интересов трудящихся только *«в пределах своей компетенции»*, то есть реальной помощи оказать не может.

Поэтому и обращение к ним за помощью оказалось для наших «ходоков» роковым. В хождениях по инстанциям бесцельно расходовалось время, а вместе с тем истекал и месячный срок, в течение которого по вопросу неправильного увольнения можно было обратиться в суд. Правда, в законе предусмотрена оговорка о том, что при наличии у истца уважительных причин, воспрепятствовавших своевременному обращении в суд, этот срок может быть продлен. Но, как и можно было предположить, суд Советского района города Минска, куда обратились истцы, на заседании под председательством В.Чвала хождения по инстанциям уважительной причиной не посчитал и в иске отказал. Таким образом, при нарушении закона по существу, нарушитель остался ненаказанным, а пострадавшие — неудовлетворенными по причине формальной. В данном случае «благодаря» следованию букве закона, а не его духу.

Впрочем, обиженные женщины не собираются сидеть сложа руки. В черновике письма, которое они собираются отправить президенту РБ, говорится, что последние два года им не оплачивались больничные листы, не выплачивались пособия на детей и отпускные. Но при этом денежном дефиците администрация (7 человек на 9 работниц) уходила в отпуска с сохранением зарплаты и получала материальную помощь. Зарплата кассиров составляла 500—800 тыс. рублей, за что они расписывались в ведомости, а впоследствии эти суммы многократно увеличивались приписками единицы или двойки впереди. Так, 500 тыс. превращались и в 1 млн. 500 тыс., и в 2 млн. 500 тыс.

Эти и другие махинации директора Сергея Карпова и его заместителя Галины Кердик были выявлены сотрудниками управления по борьбе с экономическими преступлениями ГУВД Мингорисполкома. Но, как считают работницы, директор всегда выходит сухим из воды, потому что у него есть высокие покровители не только в министерстве культуры, но и в правоохранительных органах.

Так это или не так — трудно судить. Но несомненно, что перспектива вселения коммерческих структур в помещения театральных касс способна вызвать к себе повышенный интерес самых необычных фигурантов. И среди них кассирши, безусловно, самые откровенные.

Константин КАШЕЛЬ

© СВАБОДА Падпісны індэкс 63887 E-mail: edit@svaboda.minsk.by СВАБОДА ў Internet: http:\\www.gis.minsk.by Спасылка на газету СВАБОДА абавязковая Наклад 35.170
Нумар падпісаны ў друк 24.06.97 (15:00) Надрукавана на паліграфічнай фабрыцы «Чырвоная зорка» (г.Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3) ЛВ № 215 Заказ 320